

Kommer vi att kunna fira jul på Väderöbod?

Artikeln är tidigare publicerad i Fjällbackabladet

Magnus Blomstrand

Fyrbåten har varit i Fjällbacka och hämtat julgran. Bilden är ritad av Lars Wässing vars far var fyrmästare bland annat på Väderöbod. Han ritade bilden till föreningen julen 1984 efter att vi träffats på arbetet på Volvo och vi av en slump kommit att tala om Väderöbod.

Väderöbod var bebott mellan åren 1867 och 1965 och under den tiden kan vi räkna med att fyrplatspersonalen firade jul på ön. Bland Föreningen Väderöbods medlemmar finns bland en del förhoppningen att det åter skall kunna vara möjligt att vistas i husen även under vintertid. Föreningen har varit verksam sedan 1979 och har varje sommar lagt mellan sex och åtta veckors arbete på att rusta upp husen som var helt oanvända under tiden 1965-1979.

Väder och vind tar hårt på bebyggelsen i havsbandet så det var i sista stund som Föreningen Väderöbod bildades och fick Naturvårdsverkets och dåvarande förvaltaren Domänverkets stöd

att börja upprustningsarbetet. På grund av svårigheten med hamnar hade myndigheterna inte någon fungerande plan för hur man skulle kunna hyra ut bostäderna och därför fanns planer på att helt enkelt jämna allt med marken.

Föreningen Väderöbod bildades 1979

I samband med dykturer till Väderöarna hade vi då och då besökt Väderöbod och blivit förtrollade av den charm som stället utstrålar. Så kargt men ändå så vänligt och man avläser lätt hur fyrvaktarna anpassade sig till naturen men ändå försökte tygla havets krafter. Det ligger med säkerhet många timmars funderande och resonering om hur man skulle bygga

Ett glatt arbetslag sommaren 1982 har äntligen kunnat börja måla på husen. Fönsterarbeten är väldigt tidsödande.

pirar och vågbrytare för att på bästa sätt skydda sig och båtarna.

Med viss övertalning fick vi under ett försöksår visa att vi tog uppgiften på allvar och av Domänverkets byggmästare fick vi en lista på vad som skulle göras allra först för att rädda husen. Skorstensplåtar skulle lagas, taken lagas och fönstren glasas om. Vi fick i uppgift att bara ägna oss åt det stora fyrvaktarhuset och material som vi behövde kunde vi ta från fyrmästarhuset. Man ansåg från myndigheternas sida att det var omöjligt att tänka sig att vi skulle kunna rädda mer än två hus. Fyrvaktarhuset och den stora boden prioriterades. Resten skulle rivas. För oss som startade renoveringsarbetet stod det snart klart att det som inspirerade att åka ut och arbeta ideellt, var att rädda byggnaderna från förfall. Att riva något skulle bara vara ett tråkigt, destruktivt och dessutom oavlönat arbete. Därför spikade vi för utslagna fönster och lagade tak även på de andra husen så att förfallet skulle stanna upp tills vi

skulle få tid att ägna oss åt även dessa hus. Naturligtvis var det fyrmästarhuset som var viktigast och taket på detta var nästan helt oskadat. När vi tätat runt skorstenen och lagt ny papp på förstugan så höll det tätt tills vi kunde göra ett bättre arbete längre fram.

Föreningens kärna är kvar

Många av de 20-talet medlemmar som var med i starten är fortfarande medlemmar, om än något passiva på en del håll, men intresset och känslan för Väderöbod finns kvar. Det första hade vi bara vår entusiasm. Nu har vi även en viss rutin. Sedan vi byggt en egen båt på ett livbåtsskrov 1986 har vi också kunnat vara mera oberoende och åka ut när det passar oss. De första åren var vi beroende av hyrda transporter. Effektiviteten på arbetet har ökat i takt med att vi har fått bättre standard inomhus. Vi har fortfarande en hel del arbete för att det skall kunna kallas fint inne, men vi har kunnat måla och tapetsera ett till två

rum per år. Flera av taken och golven var illa åtgångna eftersom fönsterrutorna var utslagna i så gott som alla fönster. Regn, snö och fåglar kom in, vilket solkade ner golvet och när solen sedan värmdde på så blev det kondens i taket med flagnande färg som följd. De första åren sov vi inte inomhus utan låg i sovsäckar på liggunderlag ute och lagade mat på trangiakök. Det tog naturligtvis en del tid i anspråk. Nu har vi installerat gasolspisar i tre kök och har även tre gasoldrivna kylskåp så det är en avsevärd skillnad från hur vi hade det i början.

Medlemsantalet växer

Föreningen har nu **c:a 75 aktiva och 10 stödjande medlemmar** och medlemsantalet växer sakta. Glädjande nog har vi nu bland våra aktiva medlemmar barn som var nyfödda när föräldrarna började skrapa och måla på husen. Bland dessa finns det en del som tillbringat en vecka på Väderöbod varje sommar i sitt liv och de känner starkt för den gemenskap deras familjer haft under åren på Väderöbod. Tillströmning sker genom att bekanta till gamla medlemmar kommer med ut efter att hört berättas om Väderöbod. Många av besökarna har blivit aktiva medlemmar i föreningen. Föreningen ställer kravet att man skall ha varit på Väderöbod och arbetat innan man blir aktiv medlem. Stödjande medlemmar tar vi dock gärna emot hur många som helst utan några andra krav än att man stöder föreningens idé att bevara Väderöbods fyrplats åt eftervärlden.

Stödjande medlemmar får vi ofta bland dem som besöker Väderöbod i augusti när landstigningsförbudet upphört. Föreningen har dispens från förbudet eftersom vi är hyresgäster på ön. Vi är dock noga med att inte störa fågellivet mer än nödvändigt och uppehåller oss i huvudsak endast i området runt husen

och hamnarna under denna period.

Stora insatser krävs även i framtiden

Havet nöter på allt som byggs på Väderöbod. De vågbrytare som fyrplatspersonalen placerat sinnrikt i hamnarna tärs av frost och saltsprängningar. Vi har lagat en del själva och Fastighetsverket bekostade för några år sedan en renovering av betongbryggan i Bodhålet samt lät göra en ny bro över Kranhålet. Bron befanns vid en besiktning ha rostangrepp på de betongingjutna stålbalkarna och det var säkrast att ersätta den innan en olycka skedde. Vår största oro utgör risken att någon av vågbrytarna i kranhålet skall ge med sig innan de blir reparerade. De behövs dels som skydd när det blåser upp, men de skulle ställa till stort besvär om de ramlade omkull och blev liggande i infarten. Infarten är redan för grund och den grundas upp mera år från år. Med taljor och rep drar vi årligen bort sten ur inloppet, men de ersätts tyvärr av skalsand vid stormarna så vi

Bilden från föreningens hemsida på Väderöbod från fyren visar hur fint det blivit

river våra huvuden och försöker på ett bra sätt att få undan denna sand. Fyrpersonalen transporterade säkert bort sand på något sätt på sin tid, men vi har inte helt klart för oss hur de bar sig åt. En avgörande skillnad är naturligtvis att de vistades på ön ständigt och kunde ha lite mer långvariga projekt igång. Dessutom var de med all säkerhet mera drivna i den sorten arbete än vad vi är. Det skulle vara till stor hjälp för oss om vi kunde få kontakt med någon som har kunskap om hur de kan ha burit sig åt.

Den båt som vi har att ta oss ut med till Väderöbod börjar också bli lite tård. Motorn är över 25 år och vi drabbades **förra året** av ett backslagshaveri som turligt nog hände i Sotenkanalen på väg till vinteruppläggning. Backslaget är lagat, men vi kommer nu att leta sponsorer för att kunna skaffa ny motor de närmaste

åren. Båtturer till Väderöbod kräver hög driftsäkerhet och vi hoppas kunna fortsätta i många år än utan att behöva riskera olyckor. Vi brinner för Väderöbod och vill att många generationer än skall få möjlighet att se den miljö som fyrpersonalen levde i under 97 år.

Om vi någon gång skall kunna få möjlighet att fira jul på Väderöbod, krävs inte bara att vi har bra båt och bra hamnar. Vi behöver också ha kommit så långt att vi åter kan elda i spisarna, och det kräver ommurning av murstockar och skorstenar. Inget lätt semesterarbete precis.

Besök gärna vår fina hemsida på Internet. Där finns mer information om föreningen och verksamheten på Väderöbods fyrplats.